

VILNIS

LIETUVIŲ LIAUDIES LAIKRAŠTIS
LITHUANIAN NEWSPAPER
3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608
Telefonas: (312) 842-7325

VOLUME LXVII Nr. 7

KETVIRTADIENIS, BALANDŽIO (APRIL) 2, 1987

KAINA 25 c.

Kasdien

Liaudis tars žodį
Kai kam "nekošer"
Mokėtų ir dar kaip
Apie ponią Nancy

Balandžio 25 dieną Washingtono ir San Francisko vyks daugtūkstantinės demonstracijos, nukreiptos prieš prez. Reagano administracijos politiką Centro Amerikoje ir Pietų Afrikoje. Demonstracijoms pasiruošimai vyksta 80-yje miestų. New Yorkiečiai ketina sutelkti net 60 tūkstančių žmonių demonstracijai Washingtono. Philadelphijoje jau yra užsakyta 25 autobusai žmonių nuvežimui. Tas pats dedasi Chicagoje ir kitur.

Demonstracijomis pažangioji Amerikos liaudis tars savo žodį ne tik prezidentui, bet ir kongresui, jog gana prezidento užmačioms neva pastoti kelią komunizmui tame regione ir "žaisti" paramomis Nikaragvos "controms", terorizuojantiems tos šalies liaudį ir užsiiminėjantiems narkomanija.

Mokesčių mokėtojų pinigai turi eiti švietimui, žmonių sveikatos apsaugai, nedarbo likvidavimui...

Mokslininkas astrofizikas Charles Hyder nuo rugsėjo 23 d. nenutraukia bado streiką. Nieko nevalgo, gyvybę palaiko šiltu vandeniu ir druska. Svėręs 300 svarų, suliesėjo perpus ir jau beveik prie mirties patalo.

Badauja jis už branduolinių nusiginklavimą. Pasaulyje laikraščiuose jo vardas skamba kaip herojaus, pasiaukavusio žmonijos labui. Gorbaciovus ragina jį streiką nutraukti ir atvykti į Tarybų Sąjungą pasigydyti ir atstatyti badavimo metu prarastą sveikatą.

Charles Hyder amerikietis, bet iki šiol į jo pasiaukavimą nebuvo kreipiamas joks dėmesys kaip spaudoje, taip Baltuosiuose rūmuose, nors pasaulyje apie jį rašoma komentuojama.

Matyt, toks jo pasiaukavimas branduolinio nusiginklavimo labui kai kam čia Amerikoje yra "nekošer".

Yra sakoma, žmonės serga nuo persivalgymo, bet yra iširta, kur yra nedavalgymo ir didesnis skurdas, ten yra daugiau ligonių, netgi vėžio liga sergančių. Pavyzdžiui, Chicagos sveikatos komisio-neriaus duomenimis, 1985 metais imant vidurkiu mieste iš 100,000 mirusių žmonių nuo vėžio ligos mirė 212. Varguomenės rajonuose iš 100,000 mirusių nuo vėžio ligos mirė 316.

Biurokratai sako, skurdžiau gyvenantys žmonės nemoka paisyti savo sveikatos. Nesąmonė! Duokite jiems pakenčiamas gyvenimo sąlygas, jie lygiai mokės paisyti taip gerai, kaip sočiai gyvenantys moka.

Beveik visi Amerikos prezidentai

Kaune trečią kartą įvyko mokyklinių vadovėlių gerbimo ir tausojimo šventė. Vadovėlių autoriai susitiko su miesto vidurinių mokyklų moksleiviais ir mokytojais. Ketvirtosios vidurinės mokyklos moksleiviai surengė parodėlę, kurioje pavaizdavo, kaip jie tausoją vadovėlius. Iš tų pačių knygų čia mokomasi ketverius metus.

Nuotraukoje: "Sviesos" leidyklos vadovėlių ekspozicija.

K. Jurelės nuotrauka

Neapykantos šurmuly

Šiam straipsnio pavadinimui paskolinu dalį sakinio iš popiežiaus Jono Pauliaus II kreipimosi „Urbi et Orbi“. Kviesdamas pasaulio tikinčiuosius aktyviai kovai už taiką, popiežius su viltimi klausė: „Argi pasaulis neišgirs šio balso? Nejaugi nenuitils neapykantos šurmuly ir mirtį nešančių sprogmųjų trenksmas daugelyje Žemės vietų?“

Kalėdinė Jono Pauliaus II kalba, kurioje jis pakvietė tikinčiuosius kartu su ateistais suvienyti pastangas kovojant prieš totalinės žūties pavojų, pertvarkyti protus ir širdis taikos triumfui, susilaukė pritarimo pasaulio visuomenės sluoksniuose.

Negali ir doras katalikas, išpažįstantis krikščioniškosios moralės principus, pasisakyti prieš dvasininkijos kovą už taiką. Antraip būtų absurdas, pasakysite, nes tokia elgsena prieštarauja ne tik sveikam protui, bet ir ilgametei katalikų bažnyčios politikai. Tada pasiklausykite:

„Lietuvos tikinčiuosius įžeidžia ir skaudina vis didėjantis skaičius

buvo ženoti, turėjo žmonas, bet kad jos valdė savo vyrus, kas pasitaiko susituokusiose porose, neteko girdėti. Prez. Reagano ponija Nancy, negalima sakyti, kad ji valdo savo vyrą, bet kad ji yra smarki moteris yra neginčijamas faktas. Kai tik kilo liarmas dėl Irangate aferos, ji buvo pirmutinė pareikalauti, kad Baltųjų rūmų kolektyvo bosas Reganas būtų pašalintas.

Anksčiau ar vėliau jis būtų buvęs pašalintas, bet nėra abejonės dėl jo pašalinimo, nežiūrint kad keilais žodžiais be pasiaiškinimo pats atsistatydino, nuopelnas tenka poniai Nancy.

S. J. Jokubka

Lietuvos dvasininkų, dalyvaujančių vadinamojoje „Berlyno taikos konferencijoje“ ir kitose į šią panašiose konferencijose — net Maskvos Pergalės minėjime. Jeigu tame „taikos“ žaidime dalyvautų nesubrendę jaunuoliai — komjaunimo auklėtiniai, būtų galima liūdinau šypsotis ir tylėti. Dabar tylėti negalima, nes kunigų vadinama kova už „taiką“ yra ne kas kita, kaip aiški veidmainystė ir Katalikų Bažnyčios išdavystė“.

Šių žodžių autorius anoniminis, nors tai išspausdinta „Lietuvos katalikų bažnyčios kronikose“. Faktai jų bei „liudijimai“ jau ne kartą buvo demaskuoti Lietuvos spaudoje. Net bandyta įrodyti, jog kadaise nuteistas prelatas Olšauskas buvo tyra asmenybė, todėl Lietuvos televizijos filmas „Devyni nuopolio ratai“, pasakojantis apie šio dvasiškojo „ganytojo“ nuodėmes, yra šmeižtas. Čia neišlaikė net „Akiračių“ liberalai — „Kronikų“ rašėvoms buvo priminta, jog šiuo atveju abejoti smetoninės Lietuvos teismo kompetentingumu lyg ir nederėtų, be to, labai negražu sąmoningai šnekėti netiesą...

Tačiau kronikininkų credo: kuo juodžiau, tuo geriau. Šis bukaprotiškas fanatizmas giminiuoja juos su tais iševijusiais ekstremistais, kurie vardan „vadavimo“ mirazų meldžia dievulį trečiojo pasaulinio karo...

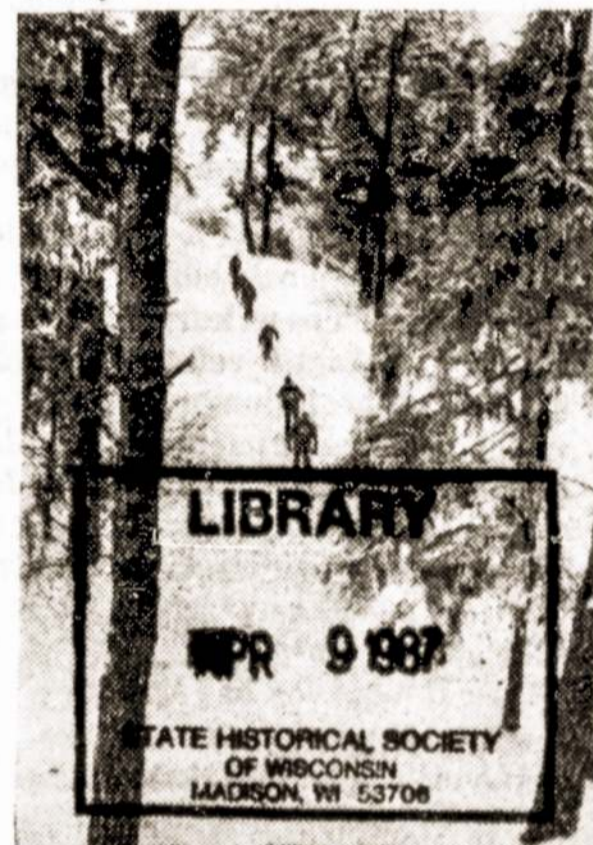
Tarybų šalies teritorijoje veikiančios krikščionių organizacijos į taikos gynėjų gretas įsijungė dar 1958 m. Įvairių religinių konfesijų delegacijos aktyviai dalyvauja tiek sąjunginėse bei respublikinėse taikos šalininkų konferencijose, tiek ir tarptautinėse organizacijose — Pasaulinėje bažnyčių taryboje, Europos bažnyčių konferencijoje, Pasaulinėje liuteronų sąjungoje, Kairiųjų Europos katalikų konferencijoje ir t. t. Lietuvos tikintieji didžiuojasi, jog vienas Berlyno taikos konferencijos įku-

Turingo laisvalaikio židiny

Taip galima būtų pavadinti Kauno Spalio 50-mečio dirbtinio pluošto gamyklos kultūros ir sporto rūmus, kuriuose per metus apsilanko apie šimtą tūkstančių žmonių. Juose yra šešių šimtų vietų žiūrovų salė, lengvosios atletikos maniežas, plaukymo baseinas, sveikatingumo kompleksas, patalpos įvairiems būreliams. Į šiuos rūmus ateina ne tik gamyklos darbuotojai, bet ir naujojo Dainių mikrorajono gyventojai. Čia vyksta daug įdomių renginių, sporto varžybų. Labai populiarios šeimų šventės, susitikimai pagal interesus — grybautojų, sodininkų, pramoginių šokių mėgėjų, žmonių giminingų pagal profesijas — energetikų, chemikų, statybininkų.

Savo kūrybą demonstruoja mezgėjos ir kulinarai, konditeriai ir dailininkai.

Veikiantis sporto klubas „Pluoštas“ jungia virš dviejų tūkstančių narių.

Į turistinį žygį išsirengė gamyklos slidininkai.

A. Sabaliausko nuotrauka

rėjų — žymus religinis veikėjas, Kauno kunigų seminarijos rektorius Viktoras Butkus.

„Išdavystė, kitaip nepavadinsi“, — klykia anoniminiai „kronikų“ rašėvos ir ragina tikinčiuosius padaryti reikiamą išvadą. Tikimės, kad taip ir bus. Baigiant verta prisiminti prieš kurį laiką „Gimtajame krašte“ išspausdintą Vilniaus Sv. Onos bažnyčios komiteto laišką, kuriame atsispindi daugumos Lietuvos tikinčiųjų mintys:

„Tačiau visų sunkiausiai nusideda žmonės, pažeidžiantieji 5-ąjį Dievo įsakymą, liepiantį „Nežudyk“, o ypač karų sukėlėjai. Štai kodėl Lietuvos tikintieji karštai pritaria mūsų šalies vadovų, taip pat Bažnyčios hierarchijos pastangoms kovoje už taiką bei pažangą“.

Esame tikri, jog po šiais žodžiais pasirašytų kiekvienas doras Lietuvos gyventojas. Ir ne tik Lietuvos...

Kazys Bagdonavičius

VILNIS

Lithuanian Peoples' Bi-weekly (659-780)

Published bi-weekly, Thursday, except when preceded by a Holiday, by the Workers Publishing Association, Inc.
Subscription rates in United States: one year \$15.00; Chicago \$17.00; Canada, and other foreign countries — \$20.00.

POSTMASTER: Send address changes to the
VILNIS—3116 So. Halsted St., Chicago, Ill. 60608 Phone 842-7325
Second-class postage paid at Chicago, Illinois (U.S.P.S. 659-782)

Pasitiki organizuotų darbininkų politiniu brandumu

Prezidento rinkimai vyks dar už dviejų metų, 1988 metais, bet abiejų partijų politikieriai jau diskutuoja, svarsto kuris iš jų būtų populiariausias prezidentinei kandidatūrai. Profsajungoms dienos darbotvarkėje busimi prezidento rinkimai irgi darosi svarstymų punktu. Neseniai Floridoje AFL-CIO vykdomojo komiteto susirinkime netgi aptarė planą organizuotų darbininkų aktyviam dalyvavimui rinkimų procese ir kokis kandidatas būtų priimtinausias Amerikos darbo liaudžiai...

Praeiti kongreso rinkimai parodė, kad organizuotų darbininkų aktyvus dalyvavimas rinkimų procese gali būti lemiamu veiksmu rinkimų rezultatams. Žinoma, kad senate daugumą laimėjo demokratai, nemaža prisidėjo rinkėjų anti-Reagano ekonominės nuotaikos, antikinariai ir kiti pažangūs sąjūdžiai, bet daugiausia profsajungos, sutelkusios mažiausia 40 tūkstančių savo narių rinkiminei kampanijai už pažangesnius demokratų kandidatus.

Susisiekimų priemonės darbininkų profsajungos prezidentas Morton Bahr susirinkime akcentavo, jeigu prezidento rinkimuose nebūtų laimėta taip, kaip buvo laimėta praeitais kongreso rinkimais, Amerikos organizuotų darbininkų sąjūdžiai būtų sužlugdyti iki šio šimtmečio pabaigos. Kiti kalbėtojai susirinkime reiškė nuomones, jeigu po būsimų prezidento rinkimų būtų vėl palikta daugnacionalėm korporacijom valdyti Baltuosius rūmus, tai per aštuonerius metus korporacijos iššluotų iš Amerikos industriją ir nušluotų darbininkų gyvenimo lygio dabartinį standartą.

Apsvarčius visa tai, susirinkimas priėmė tarimus, kad profsajungų nariai turi aktyviai dalyvauti ne tik tikriniuose prezidento rinkimuose, bet ir pirminiuose. Girdi, partijų kandidatams pirminiuose rinkimuose bus pateikti raštiški klausimai, Norintys gauti darbininkų balsų turės atsakyti į klausimus raštiškai ar video juostelėse įkalbėti. Raštiški bei video juostelėse įkalbėti atsakymai bus išsiuntinėti profsajungų nariams pasirinkti už kurį kandidatą atiduoti balsą.

Tokiu nutarimu AFL-CIO vykdomasis komitetas pademonstravo, kad pasitiki profsajungų eilinių narių politiniu brandumu, ir kad jie klaidos ne padarys, žinos už kurį kandidatą atiduoti savo balsą, už kurį rinkiminės kampanijos metu veikti. Kaip iki šiol buvo, prezidentinį bei kitus kandidatus profsajungų viršūnės užgirdavo visų organizuotų darbininkų vardu. Būdavo primetamas darbininkams kandidatas, bet niekas iš to neįsivėdavė, pinigai nariai balsuodavo pagal savo pasirinkimą. Ypač tai parodė praeiti kongreso rinkimai ir eilinių narių precedentinis sąaktyvėjimas dalyvauti rinkimų procese. Dabar organizuoti darbininkai pasirinktą kandidatą pagal jo atsakymus į duotus AFL-CIO viršūnių klausimus.

Dažnai būdavo, kad laimėjęs rinkimus kandidatas į duotus pažadus profsajungoms numodavo ranka. Dabar, prieš numodamas ranka, turės pagalvoti ir apie tuos, kurie jį išrinko.

Artėja Amerikos liaudžiai naujas kovos baras

Siemet Amerikos liaudžiai yra ypatingi metai. Siemet sukanka 200 metų nuo to, kai 1787 metais suvažiavę vergokratų ir šiaip turčių atstovai Filadelfijoje Nepriklausomybės paskelbimo rūmuose parašė konstituciją, kuri verttinai buvo reikalinga, kad sujungus į solidžią valstybę buvusias vienuolika kolonijų, pasiskirsčiusių į atskiras kaip ir nepriklausomas valstijas. Konstitucija buvo parašyta taip, kad tikėtų interesams tos klasės, kurios atstovai ją rašė. Todėl truko ketveri metai, kol ji buvo pataisyta Teisių Biliumi ir ratifikuota. Po to buvo dar daug kartų taisyta lopyta, ir tenka pasakyti, dabar ji yra pažangiausia už visas kitas kapitalistinio pasaulio šalių konstitucijas. Amerikos žmonės ją saugo kaip savo akies vyzdį, kad nebūtų sugadinta, išbraukta.

Sios sukakties didesni ir mažesni minėjimai jau vyksta, ypač aukštosiose mokyklose ir daug kur kitur. Kulminacinis minėjimas numatoma vyks rugsėjo 18 dieną Filadelfijoje. Nėra abejonės, minėjimą dominuos tokios pat klasės žmonės, kokios dominavo Laisvės Statulos jubiliejinį minėjimą. Laikraštis "People's Daily World" ispėja, kad pažangioji liaudis turi būti budri, nes minėjimo metu konservatoriai gali iškelti sumanymą pakeisti konstituciją, nes kaip dabar yra, ji daro trukdymų Amerikos imperialistinio kapitalo ir daugnacionalinių korporacijų interesams.

Pakeisti konstituciją tendencijos jau yra, netgi daromi ėjimai. Konservatorių jėgos jau turi sumanymą šaukti Konstitucinį suvažiavimą konstitucijos perrašymui. Spaudimais ir papirkinėjimais skatina

2

KARKATŪRISTO AKIMIS

Cilė krečia protesto prieš Pinočeto režimą daugiataktines demonstracijas. Pastarosiomis dienomis šalies sostinėje Santiajago studentai buvo pastatę barikadas ir įnirtingai grūmėsi su kruvinojo režimo gynėjais.

PINOCETAS LIAUDIES RŪSTYBES JOROJE.

A. GORBAREKOVO („Izvestijos“)

Kas naujo mūsų Amerikoje

MAITINASI ĖDALU

Rutgers universiteto urbanistikos studijų studentai susekė, kad Camden, N. J., miesto varguomenė nepriteklių atvėjais maitinasi šunų ir kačių prezervuotu skardinėse ėdalu. Taip sako ir miesto supermarketai, nes, girdi, prezervuoto skardinėse šunų ir kačių ėdalo pardavimas padidėjęs.

Studento Jacqui Collins-Parker tyrinėjimų duomenimis, 8 procentai varguomenės tuo ėdalu nuo bado ginasi dažnai, 18 procentų — retkarčiais. Toliau jis pažymi, kad 42 procentams yra paprasta raustis šiukšlėse maisto, 50,5 procento vagiliauja maisto produktų supermarketuose, 43,5 procento per dieną tevalgo vieną kartą.

Tenka manyti, kad ir kituose didesniuose miestuose varguomenė taip ginasi nuo badavimo, kai alkaniems žmonėms virtuvių sriubos katilai ištuštėja.

NERIMAUJA DARBININKAI

Organizuoti Amerikos darbininkai rimtai sunerimę, kad didžiosios korporacijos uždarinėja savo fabrikus ir keliasi į užsienio šalis, kur darbo rankos yra pigesnės, kad turėjęs dar didesnius pelnus.

Prasidėjus korporacijų šiai manijai, General Electric korporacija nuo 1980 metų jau paleido mažiausia 100 tūkstančių darbininkų. General Motors ketina uždaryti net keliolika automobilių fabrikų ir paleisti tūkstančius savo darbininkų. Ir taip visur darbininkams kaip Demoklio kardas kaba grėsmė netekti darbo.

Daug kur vyksta profsajungose masiniai darbininkų ir jų šeimų masiniai susirinkimai, mitingai, reikalaujantys federalinio įstatymo, draudžiančio korporacijoms keltis į tas šalis, kur darbininkai yra beteisiai kovoti už didesnes algas, reikalauja federalinio įstatymo, verčiančio korporacijas mokėti mokesčius už pelnus užsienio šalyse, be to, kad valdžia nutrauktų militarinius užsakymus toms korporacijoms, kurios savo fabrikus kelia į užsienio šalis.

Ypač sunerimę automobilių pramonės darbininkai.

PRIE KAPITOLIJAUS ŠALO PER NAKTĮ

Kovo 3 naktį Washingtono prie Kapitolijais vakarinių laiptų susirinkę miesto benamiai ir juos užjaučiantys kongresmanai dramatiškai „Balsą iš gatvės“, kad ji užgirstų visa šalis. Per visą naktį daugiau kaip 20 laipsnių šaltyje po atviru dangumi benamiai susirietę snūduriavo, kas jiems įprasta, užjaučiantys juos, nerimo trepsėjo, kad sušalę nesustingtų. Vaizdas buvo šurpus, ypač matant snūduriuojančius skarmaluotus benamius.

Užjaučiančių benamius kongresmanų tarpe buvo ir jaunysis kongresmanas Joseph Kennedy su savo žmona Sheila. Žurnalistams ji pažymėjo, jog būsiąs ir kentėsiąs visą naktį drauge su benamiais, kad ir kiti kongresmanai atkreiptų dėmesį, kad kas nors reikia daryti benamių problemai išspręsti.

Apskaičiuojama, Amerikoje yra 4 milijonai benamių, neturinčių pastogės gyventi.

GAL APKARPYS AKTĄ

Amerikoje yra prieš 35 metus, ryšium su vykusiu „šaltuoju“ karu, kongreso užgirtas McCarran-Walter Aktas. Jis nukreiptas prieš įsileidimą Amerikon vizituoti valstybes departamentui nepageidaujamų žmonių, ypač komunistų ir šiaip pažangesnių.

Pagal šį Aktą buvo neįsileista Cilės nužudyto prezidento Salvador Allentes našlė Hortensia, Kolombijos pažangus rašytojas Nobelio premijos laureatas Garcia Marquez, Kanados rašytojas environmentalistas Parley Mowat, kelis kartus buvo neduodamos vizos tarybiniams profsajungų darbuotojams ir t. t.

Massachusetts demokratų kongresmanas Barney Frank mano, kad Aktas reiktų apkarpyti. Kongresmanas pateikė kongresui įstatymo bilį, kad pagal šį Aktą į JAV nebūtų įsileidžiami tik kriminalistai, narkomanai ir žmonės, susiję su teroristais, o ne taip, kaip dabar yra, kad neįsileidžiami pagal valstybės departamento nuožiūra nepageidaujantys.

Paruošė S. J. Jokubka

politikierius, kad sumanymą šaukti Konstitucinį suvažiavimą užgirtų. 32 valstijos jau užgyrė, iki dviejų trečdalių bestinga dviejų valstijų.

Iki konstitucijos ratifikavimo, kol buvo pataisyta Teisių Biliumi, 200 metų sukakties stanga dar ketverių metų. Per tuos ketverius metus liaudžiai gali prisieiti dėti nemaža pastangų, kad konservatoriai, perrašydami konstituciją, nepalietų Teisių Biliaus, dabartinės konstitucijos širdies.

Vilnis, 1987 m. balandžio 2 d.

Svarbus įvykis Tarybų Sąjungos istorijoje

Pasaulio masinės informacijos priemonės plačiai komentuoja Tarybų Sąjungoje vykstančius spartinio ir persitvarkymo procesus. Ypatingo dėmesio susilaukė 1987 m. sausio 27—28 dienomis Kremliuje įvykęs partijos Centro Komiteto plenumas. Iš tiesų savo reikšmę jis prilygsta 1985 m. balandžio plenumui, kuriame buvo nustatytas kursas spartinti šalies ekonominę ir socialinę vystymą. 1987 m. sausio plenumo buvo svarstomi socialistinės visuomenės persitvarkymo Tarybų šalyje ir partijos kadro politikos klausimai. Pranešimą šiais klausimais padarė TSKP Centro Komiteto Generalinis Sekretorius M. Gorbačiovas. Savo pranešime jis pažymėjo, kad tarybinėje visuomenėje prasidėjo nesulaikomas persitvarkymas, žengti pirmieji žingsniai šiuo keliu, šalies gyvenime prasidėjo svarbios permainos, ryškėja teigiamos tendencijos.

Pranešime kartu buvo pažymėta, kad pokyčiai ir gerąją pusę vyksta lėtai. Kaip parodė praktika, persitvarkymas yra sunkesnis, negu buvo galvojama anksčiau, visuomenėje susikaupusių problemų priežastys ir šaknys gilesnės, negu atrodė, žvelgiant į paviršių. Pranešime buvo visapusiškai išnagrinėta tarybinės visuomenės būklė 1985 m. TSKP CK balandžio plenumo išvakarėse, atskleistos neįgyvendintų procesų priežastys, parodytos priemonės, kurios leis paspartinti žengimą į priekį, garantuos, kad nepasikartotų praeities klaidos. Kaip pažymėjo savo pranešime M. Gorbačiovas, pagrindinė priežastis, kuri stabdė efektyvesnę visuomenės vystymąsi, buvo ta, kad tiek partijos, tiek šalies vadovybė neįstengė laiku ir kaip reikiant įvertinti permainų būtinybę, krizės reiškinį didėjimo visuomenėje pavojaus. Praktiškai tai pasireiškė pasenusių metodų naudojimu ūkininkavimo ir valdymo praktikoje, neatitinkančios laiko reikalavimų produkcijos gamyba, „lygiavos“ principo taikymo apmokėjimo už darbą sistemoje, nerūpinama kova su nedarbinėmis pajamomis. Pražūtingą įtaką moralinei atmosferai darė įstatymų nepaisymo faktai, apgaulinėjimas ir kyšininkavimas, darbo drausmės silpnėjimas, girtavimas, pataikavimo ir liaupsinimo skatinimas. Nors partija, jos kadrai dirbo didžiulį darbą, tačiau vadovaujantys organai nepajėgė laiku ir kritiškai įvertinti neigiamų tendencijų visuomenėje pavojaus, priimti nutarimų, kurių primygtinai reikalavo šalyje susidariusi padėtis.

Tokiomis aplinkybėmis partija rado savyje jėgų ir narsumo. Ji išskėlė tarybinės visuomenės persitvarkymo, šalies ekonominio ir socialinio vystymo spartinio klausimą. Iš esmės turimos galvoje revoliucinio pobūdžio priemonės. M. Gorbačiovo pranešime buvo pasakyta, kad kito kelio mums tiesiog nėra. Trauktis negalima ir nėra kur.

Persitvarkymas šiandieną vyksta plačiu frontu ir duoda savo rezultatus. Jis eina ne tik platyn, bet ir gilyn. Šalyje formuojasi nauja visuomeninė atmosfera. Perkainojamos vertybės. Įsigali viešumas, teisingas reiškinys ir įvykių vertinimas, nesitaikstymas su trūkumais. Padidėjo reiklumas, pagerėjo drausmė gamyboje. Parengti ir įgyvendinami nauji darbo užmokesčio didinimo principai. Panaikinti nepagrįsti individualios veiklos apribojimai. Skatinamas kooperatyvų organizavimas įvai-

Vilnius, 1987 m. balandžio 2 d.

riose gamybos ir buitinio aptarnavimo sferose.

Praėjusių metų šalies ekonominės veiklos rezultatai rodo, kad priemonės, kurių ėmėsi partija, duoda savo vaisius. Nacionalinės šalies pajamos 1986 m. padidėjo 4,1 proc., pramonės gamyba — 4,9 proc. Gerėja reikalai žemės ūkyje. Pranešime buvo pažymėta, kad šiandien, kai šalis yra pradiname persitvarkymo etape, svarbu laikytis realistinių pozicijų, objektyviai vertinti tai, kas nuveikta, nenukrypstantai siekti numatytų planų įgyvendinimo.

Ką reikia daryti, kad numatyti planai būtų įgyvendinti, kad spartinio proceso įgytų visaapimančių pobūdį? Pirmoje eilėje turi būti visokeriopa plėtojama demokratija. Tai — partijos kurso stiprinti liaudies socialistinę savivaldą esmė. Pirmą eilę reikšmę turi demokratijos plėtojimas gamyboje, kad kiekvienas darbo žmogus jaustųsi savo gamybos šeimininkas. Vasario pradžioje tarybinėje spaudoje paskelbtas įstatymo dėl valstybinių įmonių (susivienijimų) projektas. Jis pateiktas visalaukiniam svarstymui. Jame numatoma, kad įmonių (susivienijimų) vadovai bus renkami 5 metų laikotarpiui visuotiniuose darbo kolektyvų susirinkimuose arba konferencijose. Rinkimų principas bus taikomas ir žemesnių grandžių vadovams, kurie bus renkami 2—3 metų laikotarpiui.

Gerinant visuomeninę atmosferą, numatoma ir toliau plėtoti viešumą, kritiką ir savikritiką. Didelis vaidmuo čia tenka masinės informacijos priemonėms. Kaip pareiškė M. Gorbačiovas, tarybinėje visuomenėje neturi būti zonų, uždarų kritikai. Buvo paminėti kritikos ignoravimo, bandymų ją užgniaužti bei persekioti faktai. Tikra demokratija, buvo pažymėta pranešime, neegzistuoja už įstatymo ir virš įstatymo. Numatoma parengti ir priimti naujus įstatymus, susijusius su ekonomikos ir kultūros, socialistinės savivaldos vystymu, piliečių teisių ir laisvių plėtimu.

Plenumo buvo pabrėžta, kad persitvarkymo metu būtina aktyviai kelti į vadovaujančius postus jaunimą, nepartinius ir moteris. Partijos Centro Komitetas mano, kad persitvarkymo sėkmė didžia dalimi priklauso nuo to, kaip greitai ir nuodugniai visų grandžių, nuo apačios iki pat viršaus, vadovaujantys darbuotojai įsisa- monins revoliucinių permainų būtinumą, kaip kūrybiškai įgyvendins partijos liniją. Plenumo pranešime pažymėta, kad viena pagrindinių visuomeninio gyvenimo demokratizavimo bei kadro politikos kryptis yra tarybinės rinkimų sistemos tobulinimas. Rinkėjui turi būti suteikta galimybių pareikšti savo pažiūrą į didesnę kandidatūrų skaičių, efektyviai dalyvauti rinkimų procese visose jos stadijose.

Reikia tikėtis, kad plenumo priimti nutarimai turės įtakos ne tik Tarybų Sąjungos vidaus, bet ir užsienio politikai, tarptautiniams santykiams mūsų planetoje.

A. Grigėnas

— Pagal Freedom of Information Aktą gauti FBI dokumentai rodo, kad du Romos katalikų bažnyčios vyskupai buvo sekame už veikimą taikos ir civilinių teisių sąjūdžiuose.

— Praeitais metais vidurkio imant automobilis kainavo \$10,439.

LAIŠKAS IŠ LIETUVOS

Kai viskas paprasta

Jūsų laikraščio skaitytojai gyvai seka Tarybų Sąjungos, Tarybų Lietuvos gyvenimo įvykius, domisi jais. Tad atleiskite, jeigu pakartosiu tai, kas jums jau žinoma.

... Dabar mūsų krašto gyvenime įdomus periodas: vyksta visuomenės atsinaujinimas, jos persitvarkymas, o mūsų kasdieniniame gyvenime vis ryškesnis jo demokratizavimo procesas. Tie, kurie skaitote spaudą, pastebite: joje vis daugiau atvirumo, ji vis dažniau praneša, kalba ir apie įvykius, kurie mums nemalonūs ar šalintini.

Vakarų spauda, radijas, TV mums ilgus metus prikaišiojo uždarumą, blogą informuotumą, tad dabar, atrodytų, mus reiktų tik sveikinti, pasiekus tokių žymių permainų!

Tačiau Vakarų propaganda toli gražu nenorėjo mūsų visuomenės, jos masinių informacijos priemonių persitvarkymo: priešingai — ji metų metais džiaugėsi mūsų trūkumais, mito jais tiesiogine prasme!

O kaip yra dabar? Dabar propagandai nelengvos dienos: daugeliu anksčiau buvusiomis tokiomis „parankiomis“ temomis išvis nebeturį ko kalbėti...

Vienu svarbiausių klausimų laikytinas tolesnis mūsų visuomenės demokratizavimas, rinkimų sistemos peržiūrėjimas. Pavyzdžiui, dabar Lietuvoje darbo kolektyvai imonėse vis dažniau taria lemiamą žodį, parenkant vadovus, pagrindinius specialistus. Žymiai bus patobulinta rinkimų į vietines Tarybas sistema.

Ir čia pasigirdo būdinga „Amerikos balso“ radijo laidos lietuvių kalba reakcija! Pranešus apie tarybinių Komunistų Centro Komiteto plenumą, mikrofonas buvo perduotas Eglei Jūraitėi, kuri dažnokai džiugina ir linksmina naiviu žavesiu Amerika. Ko gero, jai pačiai daug kas naujo ir gražulio domiausia, kad „gražu“ tokie dalykai, kurie jau seniai piktina tikruosius amerikiečius. Iš dalies tai pasakyta apie rinkimų sistemą.

Taigi žodis „Amerikos balsui“: „Amerikoje yra kitaip... Čia valdžios pareigūnai, jeigu vėl nori būti išrinkti į savo postus, uoliai atsakinėja į paprastų žmonių laiškus, telefonų skambučius ar asmeniškai prima juos pasikalbėti... Laiške miesto merui jie (tai yra žmonės, — aut.) gali pasakyti savo nuomonę apie važiuojamosios gatvės dalies dangą mieste, o Baltųjų rūmų adresu gali nusiųsti rekomendacijas užsienio politikai vesti. Galite būti tikri, kad nė vieno laiško neliks neatsakyto“.

Matyt, privalau atsiprašyti už šią ilgoką citatą iš „Amerikos bal-

so“ radijo laidos, tačiau norisi, kad ir jūs sužinotumėte, kokį „dvasios peną siūlo radijo stotis Lietuvai. Jūs patys tą puikiai žinote: į laiškus tikrai atsakinėjama. Tam yra sekretorės, „štabai“, standartiniai, metų metais išdirbti atsakymai bet kuriam gyvenimo ir netgi mirties atvejui, parašui pakanka paprasčiausios faksimilės. Mes irgi žinome, ir „Amerikos balso“ Eglei pasakome, kad galima gauti ir prezidento sveikinimą, ir prezidento autografą ant savo nuotraukos. Pakanka reikiama adresu nusiųsti savo nuotrauką ir, svarbiausia, čekį.

Galima rašyti Baltiesiems rūmams ir apie užsienio politiką. Tačiau svarbiausia: O KAS KEIČIASI NUO TO RAŠYMO IR MANDAGIŲ-KOMPIUTERIZUOTŲ ATSAKYMŲ?

Štai Ronaldas Reagano artimi žmonės vykdė politiką Irano atžvilgiu, kurią smerkia didžioji dauguma amerikiečių. Dar daugiau: labai grubiai pažeistas amerikietiškas įstatymas. Neabejoju, kad amerikiečiai apie tai rašė ir į Baltuosius rūmus. Jie tą rašo ant plakatų, demonstruodami priešais tuos rūmus, tačiau nuo to niekas nesikeičia — rašyk nerašęs... Kai kas pasakys: tai — didžioji politika! Bet ir smulkiuose miesto ar miestelio reikaluose lemiamas žodis priklauso bet kam, tik ne eiliniam ar neturtingam piliečiui.

Ypač rinkimuose, apie kuriuos „Amerikos balso“ Eglė taip jaudinančiai naiviai porina į Lietuvą:

„Čia, Amerikoje, jeigu žmonės už tave nebalsuos, nepadės nei dėdės, nei gerai įsitaisę draugai“.

Padės — ir padeda — DOLE-RIS... Ką kodėl Eglė nepasako, kiek kainuoja „geras“ reklaminis laikas TV? Kiek teko patirti išrimtos amerikietiškos spaudos, darberods, apie 50 tūkstančių dolerių. O kiek kainuoja visa rinkiminė kampanija — nekalbėkime apie prezidentinę, užtenka miesto ygio... Ir kaip regim, ką kodėl nėra vargšų prezidentų, nėra neturtingų senatorių ar gubernatorių! Prieš kurį laiką amerikiečių spauda rašė apie šią Vašingtono administraciją kaip apie pačią turtingiausią — milijonierių administraciją. Apie tai kukliai tyli „Amerikos balsas“, kaip ir apie tai, jog žmonių rankomis balsuoja DOLE-RIS.

Sakysite: kasdieniniai amerikietiški reikalai, kodėl apie juos rašyti iš Lietuvos? Norisi, kad jūs suprastumėte, kokia naivi ir primityvi būna Lietuvos žmonės skirta propaganda, apmokėta mūsų pinigais.

Jonas Lukoševičius

KARIKATŪRISTO AKIMIS

TIKRAI ASTRONOMINĖS SUMOS PENTAGONO „STRATEGAMS“.

L. Samolovo („Izvestijos“) pieš.

PORTRETAS... KITU RAKURSU

Taip jau per dešimtmečius susiklostė: lietuviškoje išeivijoje visados buvo žinoma „kas yra kas“. Netgi tie, kuriuos į Vakarus, dažniausiai į Jungtines Valstijas, atplovė dipukinė banga, labai greitai parodė savo tikrąjį politinį veidą.

Dažniausiai jie jau „čiagamiai“. Ir, kai reikia, visu nemenu balsu skelbiasi esą amerikiečiai su savo teisėmis ir „įsipareigojimais“. Tačiau, žiūrėk, netrukus vėl mosuoja lietuviška vėliava ir iš peties „sprendžia“ lietuviškus reikalus.

Manau, kad šį fenomeną bene ryškiausiai atstovauja Tony Mažeika iš Kalifornijos. Pastaraisiais metais jo pavardė dažnokai skamba lietuviškoje spaudoje. Kartais ji patenka ir į amerikietišką „dižiją“ spaudą.

Tony Mažeika rengia „žygius“. Jis kovoja prieš OSI veiklą taip „sėkmingai“, jog kartais jam pavyksta amerikiečių publikai visus lietuviškus ateivius į šį kraštą pristatyti kone rasistais.

Tony Mažeika ir jo bendraminčiai labai energingai tiesia ranką į lietuvišką kišenę. Ir tenka pripažinti, kad jis turi ir pasekėjų, ir pritarėjų. Ypač čikagiškame „Draugo“ laikraštyje. Tačiau svarbiausia, kad ir pačioje ateivijoje atsiranda žmonių, kurie atvirai žvilgteli į Tony ir kitų mažeikų veiklą.

Tą padarė „Akiračių“ mėnraštinkai, grįžę prie jau senokai įvykusio Baltistikos studijų draugijos suvažiavimo. Ten ypač plačiai pasireiškė buvo užsimojęs Tony Mažeika ir tas jam nepavyko. Vėliau T. Mažeika teisinosi:

„Kaip AMERIKIETIS aš jaučiuosi, kad man buvo atimta galimybė atsikirsti kaip vyriausybės pareigūnui, pasirodantiems viešame forume. Tai smūgis akademinėi laisvei“.

Į tai „Akiračiai“ pastebi: „Keisti Mažeikos kaltinimai, kad suvažiavime buvo pažeista akademinė laisvė... Iš jo pasisakymo.

TAI TAS, TAI ŠITAS IR TAIP TOLIAU

Apie Tarybų Lietuvos naująjį švietimo įstatymą suskato parašyti ir „Draugas“. Deja, nepaisant lyg ir neutralios įžangos, straipsnis klaidina išeivius.

Klerikalai tesugebėjo įžiūrėti, kad „įstatymas numato platesnį visuotinį švietimą, mokyklų ir besimokančių aprūpinimą, teisių lygybę švietimo srityje“. Tas tiek to, bet...

Čia ir prasideda: tai tas, tai šitas nepatinka ir taip toliau. Pavyzdžiui: nepatinka kad naujasis švietimo įstatymas ieško darnos „komunistiškai auklėjant vaikus ir jaunimą kaip Tarybų valstybės piliečius“, nepatinka, kad jis rodo „mokymo ir komunistinio auklėjimo vieningumą“ ir t. t.

Klerikalai visuomet užpildinėjo švietimo sistemą Lietuvoje ir tai, vadinas, nenauja. Užpildinėjo dėl to, kad ji pagrįsta marksizmo-leninizmo ideologija. Atkakliai siūlė atsakyti šio pagrindo. Kaip didžiausią tragediją „Draugas“ priėmė žinią apie „mokymo pasaulietiskumą be religijos įtakos“.

Skaitome tai su pašaipėle. Neuzmiršom, oi, neužmiršom dar, kaip smetoninėje Lietuvoje buvo skatinama mokyklose skautų, ateitininkų ir angelo sargo organizacijos. O kur buvo komjaunimo organizacijos?

Jos veikė pogrindyje... Bet ne tai svarbu, kaip buvo. Mokykla tarybinėje santvarkoje yra jos sistemos dalis, jeigu norite — yra dalis socializmo, kurio kertinis akmuo yra marksizmas-

lituoto „Draugo“ vedamajame, atrodytų, kad akademinė laisvė Tony Mažeikai yra tada, kai užiaupiamos burnos ir leidžiama tik jam vienam kalbėti“.

Šį kartą „Akiračių“ mėnraštis gana konkrečiai nusako ir Tony Mažeikos veiklos esmę:

„...Mažeikai atrodė prasmingiau siurbčioti kokteilius privačiuose priėmimuose. Įskaitant lėktuvo bilietę iš Kalifornijos, airporto limuziną, viešbučius ir maistą, Mažeikos, amerikietiška kalbant „junket“, turėjo kainuoti gerą tūkstantinę. Šiuo metu „Coalition for Constitutional Justice and Security“ iš Orange Country Kalifornijos, kur Tony Mažeika groja pirmuoju smuiku, Čikagos lietuviams siuntinėja literatūrą su raginimais aukoti pinigais šiai organizacijai. Ar norėtų žmonės aukoti, žinodami, kad jų pinigai leidžiami be reikšmiams pasiskraidymams?“

„...Apie šį tikrai naują įvykį čia kalbu todėl, kad jis labai būdingas. Visų pirma ryškiai parodo, ko verta taip reklamuojama mažeikų veikla. Pagaliau parodo, kur eina iš lietuvių išmelžti pinigai.“

Taigi „Akiračiai“ šiuo atveju padarė tikrai gerą darbą, atskleidami naujus brožius Mažeikos „portrete“. Tačiau... lieka atviras įdomus klausimas: ar „Akiračiai“ panašią veiklą smerkia apskritai, ar tik todėl, kad labai jau nevykusiai veikia Kalifornijos „amerikietis-lietuvis“?

Pirmuoju atveju reiktų pakalbėti žymiai plačiau ir išsamiau, atsakant į klausimą, kam reikalinga mažeikų veikla, kas ją remia ir palaiko? Pagaliau, iš esmės būdama šovinistinė, rasistinė, kodėl ji taip miela „Draugo“ klerikalams, kurių ideologija, atrodytų, turėtų šiaurėje šiaurės prieš mažeikų veiklą?

O gal atsakymas čia paprastas: ta veikla kai kam Čikagoje miela jau todėl, kad ji juodašimtiška ir antitarybinė?

Vladas Mikšys

KAS TERŠIA

Dramaturgas Algirdas Landsbergis yra daugelio kūrinių autorius, jo pjesės išleistos ir knygomis. Jį dar galima laikyti vienu pastoviausių šio žanro kūrėjų išeivijoje, sutelkusiam dėmesį į emigracijos vidinę raidą, vietinių sąlygų poveikį, o paskutiniame savo kūrinyje — „Onos veidas“ — bandoma gvildinti iki šiol problematišką ryšių su tėviške tema. Nesirošiamame nagrinėti meninių Algirdo Landsbergio kūrybos ypatybių ir trūkumų. Rašinio tikslas — parodyti, kuo kartais pakeičiama kultūrininkų talka aktyvejančiuose ryšiuose su tėvyne.

Atrodo, prieš dešimt—penkiolika metų tokio klausimo ir nebuvo, į tokius ryšius A. Landsbergio tipo išeivijos veikėjai žiūrėdavo iš aukšto. Bet per šį laiką daugybės žmonių, aplankiusių tėvyne, nuomonė gerokai praskiedė šaltą Lietuvos atžvilgiu atmosferą. Noriu dar pažymėti, kad mokslo, meno, literatūros žmonių nas-

Prakeiksmų prakeikti

Gimiau 1942 m. gegužės 3 d. Gyveno Lazdijų rajone, Marčiukaviznos kaime. Tėvai buvo neturtingi valstiečiai. Šeimoje augome penki vaikai ir jautėmės laimingi, bet tą nelemtą 1948 m. kovo mėnesio vakarą pabeldė į langą banditai. Tėvelis, nujausdamas nelaimę, neskubėjo atidaryti, bet įtūzusi gauja įsiveržė į kambarius. O siaube, mes, vaikai, visi drebėjom, liepė pasirošti paskutinei vakarienei. Buvo atsivedę ir kaimyną. Netrukus įsakė visiems sugulti ant žemės. Visi sugulė, mamytė pasiguldė ir mane šalia savęs. O kaimynas priešinosi, tai jį smarkiai daužė, spardė ir pirmą nušovė. Manęs, matyt, pagailėjo, nes vienas banditas išplėšė iš mamytės ir pavedėjo iki lovos. Pradėjo šaudyti, buvo baisus, kurtinantis garsas, ir aš išsigandusi užšokau ant krosnies. Baigęs šaudyti (tas, kuris išplėšė mane iš mamytės, ir šaudė iš kulkosvaidžio, antaras stovėjo ir prižiūrėjo, o kiti buvo apsupę namą — jų buvo labai daug), pamatė, kad manęs nėra ant lovos. Išgirdau klausiant, kur dingo ta mergaitė? Tuo momentu Juozukas (jam buvo 12 metų) pakėlė galvą — matyt, banditas buvo nenušovęs. Tas, kuris prižiūrėjo, iškart pastebėjo, ir išgirdau žodžius: „Šitam reikia dar...“ Paleido seriją į galvą — ir liko atmerktom akim.

Aš nešaukiau, neverkiau, tik drebėjau. Koks siaubas: nušovė tėvelį, mamytę, 15 metų sesutę Danutę, 18 metų brolių Joną, Juozuką ir kaimyną Talandį.

Į vidų suėjo visi banditai, ilgai bildėjo ant aukšto, vaikščiojo po kambarius, rinkosi kas kam patiko.

Mane vienas banditas paėmė ant rankų (ir dabar atsimenu, kokia šalta gelžgaliuota buvo jo krūtinė) ir sako: „Eisim pas kaimynus, ten irgi vieni vaikai liko“. Tuo metu kitas banditas pastebėjo, kad kažkas miega lovytėje. Tai buvo mažiausias trejų metų broliukas Vacius. Tada mane paliko su juo. Prigrasino, kad iki ryto niekur neitumėm. O jie išėdami paliko atidarytas visas duris, sudaužė lempas. Visi namiškiai baisiai dejavo, ašėjau pas mamytę, tik buvo tamsu, nugriuvau ant kažkieno kojų ir vėl sugrįžau pas

tabumas, profesiniai interesai šiuo atveju turėjo didelę reikšmę.

Todėl keista Algirdo Landsbergio pozicija, mintančio, vaizdžiai tarus, iš mūsų tėvų kalbos, bet atkakliai spjaudančio į tos kalbos šaltinį — į Lietuvą. Žinoma, ne vienas A. Landsbergis eksploatuoja lietuvių kaibą piktam, ne vienas rašytojas išeivijoje rašė piktus paskvilnius apie Lietuvą ir jos žmones, bet rašytojais save laikantys žmonės išeivijoje taip nuožmiai dar nepuolė Lietuvos kultūros. O A. Landsbergis? Štai per „Laisvosios Europos“ radiją jis vadina Lietuvos meninių kolektyvų keliones į užsienį — propagandinėmis, meniniai ansambliai, anot šio išeivijos literato, — „Lietuvos aparatūčių smogiamieji daliniai“. Po tos kultūros priedanga esą eksportuojamas melas ir t. t.

Pasakysime tiek: vyksta ir vyks Rytų—Vakarų kultūriniai mainai. Šiandien net pergyvename kultūrinio bendravimo pakilimą. Ir ne A. Landsbergiui jį sustabdyti. Tačiau jeigu Lietuvos kultūrininkų padažnėjusios užsienio kelionės, anot A. Landsbergio, „teršia Lietuvos kultūrą, tai įdomu, kuo ją puošia A. Landsbergis? Komentais per „Laisvosios Europos“ radiją?

V. Liauška

Vacių. Taip ir prasėdėjau iki ryto, kol prašvito. Rytą kaimynų berniukas, eidamas į mokyklą, užsuko pas Juozuką. Pamatęs, kas įvyko, pranešė kaimynams.

Mus su Vaciumi nunešė pas kaimynus Severinus. O Katrė Pujanauskienė plovė, tvarkė visą baisumą. Tą nelemtą naktį buvo nužudyta dar viena šeima — mano mamytės teta Žalienė su vyru. Jie taip pat mūsų name buvo pašarvoti. Matėme, kaip aštuoni vežimai su karštais išriedėjo iš mūsų kiemo.

— Vienoje duobėje ir palaidoti — Lazdijų rajono Švėtežerio kapinėse. Taip ir prasidėjo mūsų — našlaičių gyvenimas.

Nuo penktos klasės brolis augo Pagėgių vaikų namuose, dabar gyvena Klaipėdoje, dirba gelžbetonio gamykloje armatūrininku, augina dvi dukras.

Aš Kaune baigiau proftechninę mokyklą, kurioje buvo daug panašaus likimo mergaičių. Dirbu audėja. Auginu du sūnus, tik mano sveikata nekokia, negaliu atsikratyti galvos skausmų. Gydytojai įtaria patirtos tragedijos pasekmes. Gerai, kad turiu rūpestingą vyrą, visur man padeda.

Noriu pasidalinti neramiomis mintimis. Tikiu, kad bus apginta mūsų Žemė nuo pražūtingo karo. Tik ar visi, kurie žudė nekaltus žmones, šiandieną atsiskaitė už padarytas piktadarybes?

● Rita Stankutė, išspausdinusi šį Vitalės Kiškiūnaitės-Selenienės pasakojimą žurnale „Tarybinė moteris“, pavadino jį „PRAKEIKSMU PRAKEIKTI“.

Mes prisidedame prie šio prakeikimo ir tikimės, kad padedame savo skaitytojams geriau įsižiūrėti ir suprasti tą dramatišką, kuris glūdi tautos nesenoje istorijoje. Kas ten rodote į pokario Lietuvos miškus ir sakote — broleliai? Ant šių „brolelių“ atminties ir po 40 metų liejasi Lietuvos žmonių prakeikimai. O deja, deja, yra išeivijoje tokių, kas stengiasi numazgoti jų kruvinas rankas ir užkelti ant pjedestalo kaip „tautos didvyrius“.

„Vilnis“

Trumpai

— Luteronų dvasininkas Michael Bray nutiestas dešimt metų kalėti už tai, kad 1984-85 metais jis bombomis apmėtė Marylande, Virginijoje ir kitur 10 abortų klinikų.

— Socialistinio Vietnamo sostinės Hamoi radijas gražiai atsiliepė apie amerikietišką filmą „Platoon“, kuriame rodomas amerikiečių elgesys karo metu Vietname.

— Gary, Ind., afro-amerikietis Richard Gordon Hatcher kandiduoja būti perrinktas penktam terminui. Hatcher yra pirmasis afro-amerikietis, kuris buvo išrinktas meru viename iš didesniųjų Amerikos miestų.

— Miamyje kubiečių rajoną „Little Havana“ vasario 7 dieną kubiečiai 80 automobilių karavanu šturmavo, reikalaudami geresnių JAV-Kubos santykių.

— Honduro universitetų profesorų federacija reikalauja, kad iš Honduro nelaukiant pasišalintu Nikaragvos „contros“.

— Peru respublikos sostinėje Lima įvyko Lotynų Amerikos politinių partijų konferencija, kurioje dalyvavo Nikaragvos sadinistų taipgi Kubos komunistų partijos. Konferencija be kitko pasikėlė prieš Amerikos imperializmą.

Vilnis, 1987 m. balandžio 2 d.

TRUMPAI

● Baigiami „Inturisto“ viešbučio statybos Kaune paruošiamieji darbai. Tai bus devynių aukštų 500 vietų pastatas. Statyti jį apsiėmė lenkų firmos specialistai. Užplanuota pastatyti viešbutį Palangoje, renkama vieta viešbutiui Trakuose.

● 760 tūkst. keleivių pernai pergabeno Tarybų Lietuvos aviatoriai. Tai 17 tūkstančių daugiau negu 1985 metais.

● Siemet sukanka 30 metų, kai pirmą kartą pasaulyje paleistas į kosmosą tarybinis palydovas. Vilniuje, Kaune ir kitur ta proga skaitomos paskaitos. Į Lietuvą atvyko TSRS lakūnas kosmonautas Tarybų Sąjungos Didvyris Vladimiras Vasutinai.

● Du metus buvo remontuojama Vilniaus paveikslų galerija. Dabar darbai baigti ir galima pamatyti daugiau naujų paveikslų. Vakarų Europos tapybą pakeitė XVI—XIX amžiaus lietuvių autorių kūriniai, eksponuojama restauruotų paveikslų.

● Apie mėnesį laiko Liaudies Lenkijos Respublikoje viešėjo ir ten dirigavo Lenkijos simfoniniams orkestrams Lietuvos dirigentas Juozas Domarkas.

„Juozas Domarkas užsirekomendavo kaip puikus dirigentas ir visa širdimi jaučiantis muziką“. „Diriguojant Juozui Domarkui, Vroclavo filharmonijos orkestras grojo kaip savo klestėjimo metais. Talentingas lietuvių dirigentas sugebėjo mobilizuoti muzikantus. Orkestras ir dirigentas suteikė klausytojams daug neužmirštamų akimirkų“. Tokie ir panašūs atsiliepimai apie J. Domarko viešnagę Vroclave ir Poznaneje.

● 1547 m. Karaliaučiuje buvo išspausdinta pirmoji lietuviška knyga. Tai — Martyno Mažvydo „Katekizmasa prasti žadei“ Lietuvos TSR mokslininkų rūmuose su šios temos tyrinėjimais susirinkusiuosius supažindino Vilniaus universiteto profesorius J. Girdziuskas, docentas A. Jovaišas, Respublikinės bibliotekos sektorius vedėjas J. Zonytė.

● Vasario pradžioje Vilniuje įvyko Lietuvos TSR automėgėjų draugijos IV suvažiavimas. Draugija įkurta 1947 metais ir turi 3155

organizacijas, kuriose per 116 tūkstančių narių.

● Sausio 22 d. Vilniuje išvažiuavo pirmieji taksi, kuriuos vairuoja individualių transporto priemonių savininkai. Kol kas tokių taksi Vilniuje — 30, Kaune — 15, Klaipėdoje ir Šiauliuose — 10, Panevėžyje — 5.

● Trasa Vilnius—Maskva nuspręsta paleisti dar vieną keleivinį traukinį. Kol kas iš Vilniaus jis išvažiuos antradieniais, penktadieniais ir šeštadieniais. Nuo vasaros sezono pradžios naujasis traukinys kursuos kasdien. Taigi trys traukiniai kasdien į Maskvą atveš daugiau kaip 2 tūkstančius keleivių.

● Kasmet gausėja Lietuvoje turistų iš užsienio šalių. Jeigu, pavyzdžiui, 1983 metais per „Inturistą“ Lietuvoje lankėsi 16 tūkst. užsienio svečių, tai pernai — bemaž 38 tūkstančiai iš 43 šalių. Pirmą kartą lankėsi turistai iš Kubos, Brazilijos, Argentinos.

● Gražų Pabaltijo tarybinių respublikų istorikų bendradarbiavimą parodo ir jų kolektyvinės monografijos „Kova už Tarybų valdžią Pabaltijyje“ ir „1940 m. socialistinės revoliucijos Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje“. Netrukus pasirodys monografija „Užsienio karinė intervencija Pabaltijyje 1918—1920 metais“. Ateinančiais metais ją numachiui išleisti Maskvos leidykla „Nauka“.

● Trys dailininkai vienoje šeimoje? Nejaugi tokia šeima yra?

Yra. Vilniuje atidaryta jų darbų šeimyninė paroda. 280 paveikslų, tarp jų 150 miniatiūrų, eksponuoja Lietuvos TSR liaudies meno draugijos dailininkai Julijanas Čechūnas, Valentina Skaržinska ir jų šešiolikametis sūnus Martynas.

● Išėjo iš spaudos knyga „Buržuazinių emigrantų koncepcijų Lietuvos TSR istorijos klausimais kritika“. Tai kolektyvinė žymių Lietuvos TSR istorijos specialistų knyga. Ji moksliskai kritikuoja buržuazinių emigrantų antikomunistines ar antitarybines koncepcijas, iškreipiančias Tarybų Lietuvoje vykstančius procesus.

Taip pat išleista A. Gaigalaitės „Anglijos kapitalas ir Lietuva 1919—1940“.

Restauruotame pastate įsikūrė Molėtų rajono Alantos miestelio prekybininkai. Čia žemdirbiams atidarytos maisto produktų, pramoninių ir ūkinių prekių parduotuvės. Antrame pastato aukšte lankytojus kviečia valgykla-kavinė.

G. Sviotojaus nuotrauka

NEPRAILGSTA ŽIEMOS VAKARAI

Tą šeštadienį įvyko „Išradingųjų popietė“ Pakruojo apylinkėje. Į apylinkės Tarybos salę susirinko per 50 pačių bene įdomiausių žmonių: dainininkų ir muzikantų, liaudies menininkų ir gardžių valgių gamintojų, gėlininkų ir prisiekusių keliauninkų.

Nuo seno žinomas lietuviškas „punktualumas“ — į savus renginius kokią valandą vėluoti. Tačiau vykdomojo komiteto pirmininkė Genovaitė Bosienė buvo rami:

— Lygiai trečią bus visi.

Ir iš tiesų nė vienas neavėlavo. Svečius pasitiko popietės vedėjai — pedagogė Genovaitė Makarauskienė ir miškininkas Valdas Rimkus. Jie gražiai pasveikino kiekvieną pakilusį į antrąjį aukštą, susodino už stalų.

Visiems „ant akių“ Marijona ir Stanislovas Baukai, Ieva ir Stanislovas Stankūnai, neseniai atšventę 50 vedybinio gyvenimo metų. Jiems gražiausia muzika, pirmosios dainos posmai.

Daug buvo moterų, auginančių gėles, mokančių komponuoti puokštes. Čia nepralenkiama buvo girininkijos meistrė Genovaitė Medzveckienė.

Apskritai popietėje dalyvavo daug miškininkų, nes apylinkėje, be Pakruojo tarybinio ūkio ir „Draugystės“ kolūkio, yra miškų ūkis, kuriame trūšia aktyvūs visuomenininkai, nagingi žmonės.

...Atskiras stalas skirtas medžio drožėjo Alberto Balvočiaus kūrybai. Tai tik nedidelė jo darbų dalis. Kiti plačiai pasklidę po apylinkę, pelnę šlovę įvairiose parodose, dabar yra valstybiniuose ir visuomeniniuose muziejuose. Žmonės prašo papasakoti, kaip A. Balvočius dirba, kodėl darė būtent taip, o ne kitaip, kodėl „Medžio tojas“, „Zvejas“ ar „Eglė — žalčių karalienė“ papuošė šią kolekciją? Dar didesnę pagarbą šiam drožėjui jauti sužinojęs, kad jis daugiausia sukūrė tada, kai susilpnėjo sveikata ir teko išeiti į pensiją.

Kokia popietė gali būti be šeiminių išmonių, skanių valgių? Elzbieta Pocevičienė, Ona Gegeckienė, Genovaitė Gaidauskienė ir nemažai kitų moterų visus vaišino skaniu sūriu, tortais ir sausainiais, namine duona, įvairiaspalviais nealkoholiniais gėrimais.

Paragavus vaišių, vėl smagi muzika, skambi daina, poros šokio sukury. Ir visur pirmas atsargos kapitonas Viktoras Šimkus. Dvidešimt septynerius metus jis saugojo viešąją tvarką apylinkėje, neseniai baigė tarnybą milicijoje, bet vis toks pat jaunatviškai žvalus. Spėjo nusivilkti melsvą uniformą, o jau dairosi kito darbo.

V. Šimkui puikiai pritarė Bronislava ir Petras Gaizūnai, beveik

ketvirtį amžiaus dainuojantys chore. Visų nuomone, tai neeiliniai choristai, solistai. Nenusileido ir deputatės — tarybinio ūkio agronomė Kazimiera Klabinė ir miškų ūkio inžinierė Marytė Vaitkaitytė, „Draugystės“ kolūkio melžėja Danutė Mikalauskiene, kiti muzikantai ir dainininkai.

Štai ką pasakė viena šventės dalyvė apie aštuntą dešimtį bebaisantį S. Stankūną:

— Jis visą kolūkį šluotomis ap rūpina.

Gal ir su jumoru pasakyta, nes daug kuo, o ir šmaikščiu žodžiu, apylinkės žmonės pasižymi. Ne veltui čia yra Linksmaučių kaimas...

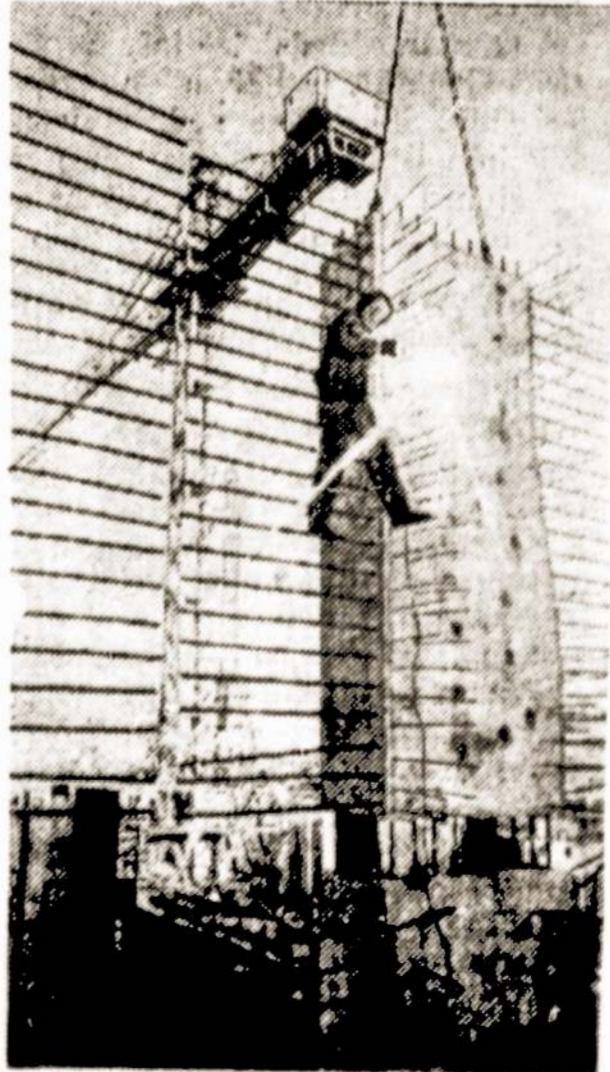
Beje, ir šių eilučių autorius, per neapdairumą „išivėlė“ į savotišką atrakcioną su pritūpimais, staigiais atsistojimais, ir taip sąžiningai viską pildęs, kad po to tris dienas kojas skaudėjo...

Žodžiu, nė vienas neliko nuošalyje.

Tai ne pirmas įdomus renginys apylinkėje. Iš sukauptų nuotraukų ir trumpų parašų po jomis supranti, kiek čia žmonės turi išmonės, jumorą. Štai nuotraukoje jaunąsias deputatas. Jis susimąstęs ir kiek sutrikęs, nes jo netikėtai paklausė: „Kiek merginų esi palydėjęs?..“ Arba kad ir toks vaizdelis: būrelis jaunikačių varžosi, kas greičiau užsiris kaklaraištį.

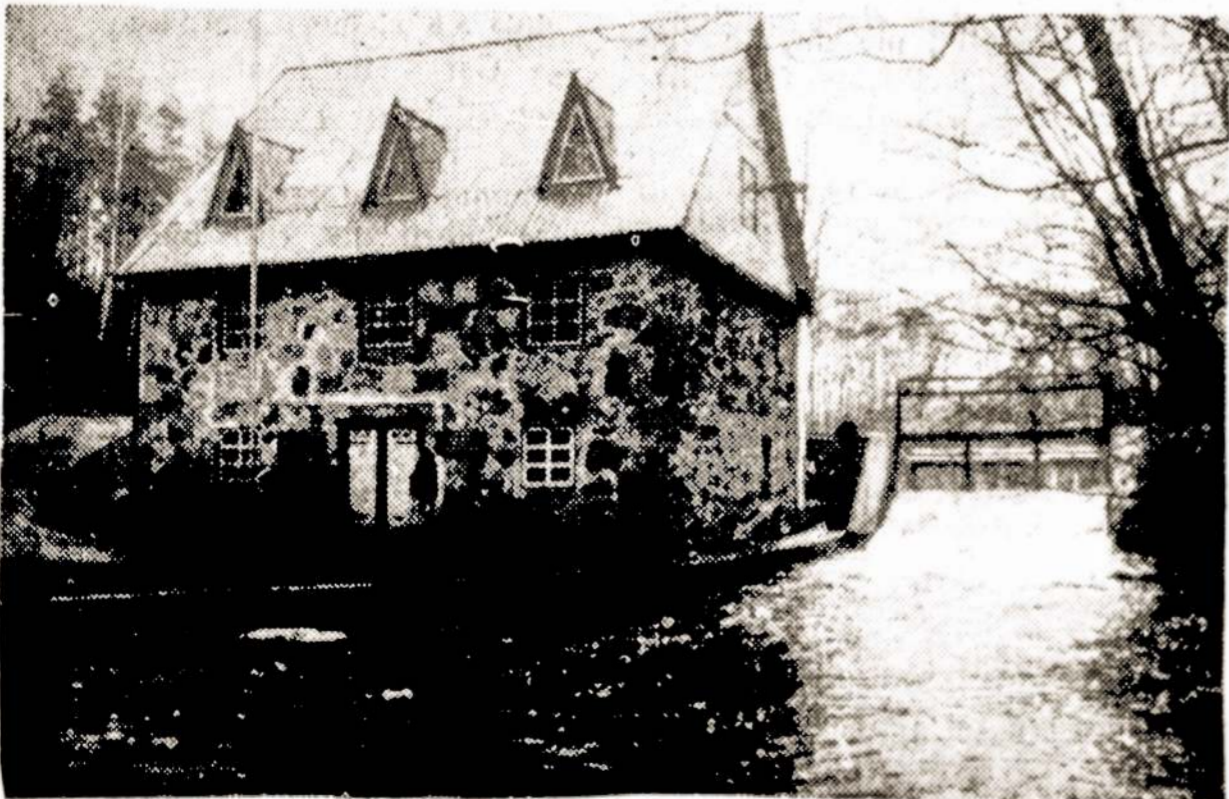
...Linksmai skirstėsi žmonės iš renginio, gražiai padėkojo organizatoriams.

Vytautas Trečiolakas

Kaišiadorių hidroakumuliacinės elektrinės mašinų salės statyboje.

A. Sabaliausko nuotrauka

Zarasų rajone, Viltiškėse, sename restauruotame malūne atidarytas visuomeninis energetikos muziejus. Du tūkstančiai eksponatų pasakoja apie rajono energetikos vystymo istoriją, Antalieptės elektrinę statybą, pirmuosius elektifikacijos darbus.

Nuotraukoje: Senasis malūnas, kuriame veikia visuomeninis energetikos muziejus.

V. Usinavičiaus nuotrauka

Vilnis, 1987 m. balandžio 2 d.

GRAŽU IR ŽIEMĄ

— Kuo Jus sudomino mūsų miestas?
— paklausė korespondentas L. Greisas Vilniuje viešėjusios Amerikos turizmo firmos „B. F. Torus“ viceprezidentės Perditos Velč. Sekė toks viešnis atsakymas:
— Kiekvienais metais maždaug 500 amerikiečių, mūsų firmai padedant, lankosi Tarybų Sąjungoje. Anksčiau jų kelionių maršrutai ėjo per Maskvą, Leningradą, Ukrainą, Sibirą, Kaukazą, Vidurinės Azijos respublikas. Dabar mes nusprendėme išplėsti jų geografiją, įtraukti ir tarybinio Pabaltijo respublikas.

Todėl aš ir apsilankiau dabar Talline, Rygoje ir Vilniuje.

— Kokį įspūdį padarė Jums Vilnius?
— Jūsų miestas turtingas puikių muziejų. Aš susipažinau su kai kuriais iš jų. Lankiausi Dailės muziejuje, Dailės parodų rūmuose, Paveikslų galerijoje, susipažinau su liaudies kūrybos ekspozicija. Mus nudžiugino originalios ir įdomios kolekcijos. Vilniuje daug daugiau eksponatų negu Rygoje ir Talline. Ryšku eksponavimo kultūra. Ypač sužavėjo jaunųjų dailininkų paroda. Ji įdomi ne tik sumanymu, meistriškumu, bet ir pateikimu originalumu. Su dideliu malonumu atvežčiau čia savo turistus. Įsitikinusi, kad ekspozicija jiems taip pat patiktų.

— Kada galima tikėtis atvykstant pirmuosius Jūsų firmos turistus?

— Rugsėjo pabaigoje į Vilnių atvyks pirmoji grupė — 40 žmonių. Manau, vėliau jų bus ir daugiau.

— Ar patiko Jums „Lietuvos“ viešbutis, aptarnavimas jame?

— Patiko. Kambariai galbūt galėtų būti ir geresni, tačiau, matyt, tai skonio ir įpročio dalykas. O štai servisas — grynai šiuolaikinis: viskas arti, po ranka, visur galima pajusti geranoriškumą. O tai mums dabar labai reikalinga. Juk kur kas geriau keliauti, pažinti, draugauti, negu pyktis, ar, saugok dieve, kariauti. Vilnius žiemą labai gražus, tvarkingas, kelia simpatijas.

— Pavasarį, vasarą, rudenį miestas dar gražesnis.

— Mielai tikiu. Atvyksime ir pamatysime. Tikiuosi, kad ir mano klientams jis būtinai patiks.

MESKUČIUOSE GYVENTI IDOMII

Iš Šiaulių į Meškuičius — dvidešimt minučių kelionės autobusu. Meškuičiai — nedidelė, gražioje vietoje išsidėsčiusi gyvenvietė, apylinkės centras. Beje, kaip sako istorijos šaltiniai, netoli nuo Meškuičių prieš 750 metų įvyko pergalingas lietuviams Saulės mūšis. Priminę šį reikšmingą mūsų tautai istorijos įvykį, Meškuičių vykdomojo komiteto pirmininkas Bronius Cekanauskas pasakoja apie šiuo dienų žemdirbių gyvenimą.

— Žmonės dirba kolūkiuose ir uždirba gerai, — sako pirmininkas. — Nemažai pajamų dar gauna iš asmeninio ūkio. Pasistatyti

6

V. Judzentavičius nebuvo eilinis žmogus

Velionis Vytautas Judzentavičius-Yuden Amerikos pažangiųjų lietuvių judėjime nebuvo eilinis žmogus. Savo laiku buvo plačiai žinomas kaip aktyvus visuomenės veikėjas, saviveiklininkas, laikraščio „Vilnius“ spaustuvėje darbuotojas, direktorių tarybos narys. Jo atminimas niekad nebus išbrauktas iš Amerikos pažangiųjų lietuvių istorijos.

Į šią šalį jis atvyko Didžiosios depresijos išvakarėse, į Pensilvanijos anglies kasyklų rajoną, sulaukęs paauglio metų. Čia jis tuoj išjungė į tuo metu aktyviai veikusias lietuvių angliakasių organizacijas, imtinai į saviveiklą. Kai tuo laikotarpiu susiorganizavo garsusis mainierių kvartetas, jis ir jo pirmoji žmona Daratėlė buvo kvarteto varomoji jėga. Daug senosios ir jaunosios kartos lietuvių dar ir dabar atsimeina tą mainierių kvartetą, „maršrutavusį“ daugely didesniųjų lietuvių kolonijų, netgi koncertavusį Chicagoje. Didelį įspūdį pažangiems lietuviams kvartetas darė ne tik kaip aukšto lygio dainininkai, bet ir tarsi iš anglies paišinių kasyklų išlindę kvarteto dalyviai, uniformuoti darbo drapanomis, su lemputėmis prie kaktų ir paišiniai nusigrimavę.

Kai Pensilvanijoje anglies kasyklose pradėjo mažėti darbai, Vytautas persikėlęs gyventi Chicagoje stojo dirbti „Vilnius“ spaustuvėje. Kaip visuomet, taip ir tada laikraščio kolektyvui reikėjo didelio pasiaukojimo, kad laikraštis gyvuotų. Nepakako kasdien atidirbti 8 valandas, reikėjo būti visuomenininku, rūpintis laikraščio renginiais, prašinėti skaitytojų laikraščiu aukų, ieškoti naujų skaitytojų, dalyvauti organizacijų narių susirinkimuose. Vytautas buvo renkamas laikraščio direktorių tarybon, ant jo pečių gulė dar atsakingesnės pareigos. Ypač įtempto darbo reikėjo tais metais ruošiant laikraščio 20 metų gyvavimo sukakties jubiliejui. Ruošiant laikraščio jubiliejinį numerį virš 50 puslapių spaustuvės darbininkams teko aukoti ir nemažą darbo naktų, kad laikraštis laiku išeitų. Vytautas irgi buvo vienas jų.

Kas neatsimena prieš keliądešimt metų Chicagoje pažangiųjų lietuvių chorų bei saviveiklininkų judėjimo?! Vytautas aktyviai šiuose judėjimuose dalyvavo, ypač Roselando Aido chore. Vargiai ar nors vienoje choro statomoje operetėje

Vytautas nebūtų atlikęs vieno ar kito vaidmenio. Kiek rūpesčio, vargo ir pasiaukojimo reikia pastatymui operetės ir surengimui didesnio koncerto, gali pasakyti kiekvienas nors kiek dalyvavęs saviveiklininkų judėjime. Ir visa tai reikėdavo atlikti laisvalaikiais vakarais, po sunkaus per dieną fizinio darbo fabrike už duonos kasnį.

Vytautas Judzentavičius daug savo gyvenimo valandų ir dienų yra atidavęs LDS ir kitoms Chicagoje pažangiųjų lietuvių organizacijoms. Aktyviai dalyvavo LDS bowlininkų judėjime. Retam kuriame bowlininkų turnamente nedalyvavo bei LDS suvažiavimuose. Jo asmeniškai draugiška pažintis su čia gimusia ir augusia jauna karta buvo tampri.

Didelis nuopelnas Vytautui ir jo draugei Minnie dar yra ir už tai: kai jiedu gyveno Chicagoje, jų namų durys visuomet būdavo atviros svečiams iš Lietuvos. Jiems paskambinus, kad atvyksta svečias iš Lietuvos, be jokio atsisakymo drauge su Minnie vykdavo į aeroportą, pasitikti. Yra buvę atsitikimų, kad į savo namus priimdavo ir vaišindavo istisas turistines grupes, netgi visasajungines. Ne vienas Lietuvoje ir visoje Sąjungoje Judzentavičių už jų draugiškumą atsimena.

Vytauto visuomeninėje veikloje reikšmasis nutrūko, kai 1977 metais jiedu su Minnie išsikėlė gyventi į Mountain Home Arkansas valstiją. Tačiau Vytauto išvartyta vagą pažangiame lietuvių judėjime laikas negreit užpustys. S.J.J.

V. Kavaliauskas lankėsi Chicagoje

Mero Harold Washington kvietimu daugeliui žinomas Moscow News korespondentas New Yorke Vilius Kavaliauskas buvo atvykęs į Čikagos 150 metų sukakties jubiliejaus iškilmes, vykusias kovo 7 d. Navy Pier auditorijoje. Šia proga pirmadienį turėjo susitikimą „Sun-Times“ redakcijoje, taipgi pasimatė su kaikuriais savo pažįstamais tautiečiais.

Vilius Kavaliauskas yra ne tik talentingas žurnalistas, bet ir bibliofilas. Nemaža jam Čikagoje rūpėjo pas senosios kartos lietuvius rasti spaudos senienų. Kiek teko iš jo sužinoti — truputį pavyko.

Kovo 11 d. jis vėl lėktuvu grįžo New Yorkan, kur jo laukia darbas ir šeima. X.

PAVYZDINGAI ATŽYMĖJO TARPT. MOTERS DIENĄ

Chicagoje pažangiųjų rusių Moterų klubas kovo 8 d. Humboldt Civic Center suruošė šaunų Tarptautinės Moters dienos minčijimą. Diena pasitaikė tiesiog pavasariška, virš 70 laipsnių šilumos. Erdvi salė prisirinko kupina svečių.

Programą pradėjo drg. June Meka. Ji supažindino svečius su Tarptautinės Moters dienos reikšme ir pristatė Kannon Magnet School vedėją dr. Bėlkis M. Santos, kuri supažindino dalyvius su minėtos mokyklos darbais, ypač meno srityje. Jos mokinių grupė pildė tos dienos programą. Tai didžiulioje mergaitės, nuo 8 iki 14 metų amžiaus. Trys berniukai grojo sudėtingą muziką. Svečiai nesigailėjo jiems aplođimėntų. Kadangi minėtas klubas susideda daugumoje iš ukrainiečių, tai gavo šaunų sveikinimą Tarptautinės Moters dienos proga iš Ukrainijos vyriausybės. Svečiai sveikinimą labai šiltai sutiko.

Prieš baigiant programą, pirminkė June Meka užkvietė visus į balandžio 8 d. 1 val. būsiantį koncertą toje pačioje salėje. Atvyks menininkų grupė iš Tarybų Sąjungos. Visi pažadėjo dalyvauti.

Turiu pasakyti, kad buvo tikrai šauniai atžymėta ta brangi diena. Dalyvė

• Bitės saldus medus, bet sunkus darbas.

• Garbės negalima atimti, ją galima prarasti. (A. cechovas)

SENI ŽMONĖS SAKO

Pilnas — byra, tuščias — barška.

Saulė ir kelmo nelenkia.

Prakaito nepridėjęs, duonos nevalgysi.

Gerai žiemos dantys viską suryja.

Iš praustos varnos nebus baltos.

Gilus vanduo srauniai nebėga.

Vasarą nedirbsi — žiemą nesiilsėsi.

Ankstyvas darbas — trigubas vaisius.

Paukščiai be lizdo vaikų neperi.

Ukas ir saulę aptemdo.

Juokias kaip varna, žiūri kaip šarka.

Koks miške kelmas, toks ir šešelis.

Kokie metai, tokia ir košė.

Ir rožės gali žliūge apaugti.

Vieni dygsta, kiti nyksta.

Jei pavasarį griaustinis užgriaudėjo ir dar yra sniego, bus šalta vasara.

Ilgi varvekliai — ilgas pavasaris.

Jei pavasarį upėse vanduo nepakyla, vasara gali būti karšta.

Vilnis, 1987 m. balandžio 2 d.

SKUBIAI PRAEJO L. TAUTINIŲ KAPINIŲ SKLYPŲ SAVI-NINKŲ SUSIRINKIMAS

Kovo 15 d. įvyko Lietuvių Tautinių kapinių sklypų savininkų susirinkimas. Dar prieš susirinkimą teko nugirsti nusiskundimų, kad ne visi savininkai gavo kvietimus. Pradėjus posėdį, pirmininkas paskirstė balsų skaičiavimo komisiją. Raportai buvo duodami anglų kalba. Kilo nemažai pasipriešinimų. Reikalauta, kad susirinkimas būtų vedamas lietuvių kalba, bet perbalsavus tą klausimą, komisija paskelbė, kad "daugiau" balsavo už anglų kalbą.

Raportuose nepasakyta, kiek pernai palaidota mirusių. Atžymėtas kapinių gyvavimo 75 metų jubiliejus, bet nepasakyta kiek per tuos metus palaidota mirusių kapinėse.

Kai buvo užklausta, kodėl laike laidotuvių nepadedama nors dvi trys kėdės dėl liūdinčios šeimos narių, tai duotas pasiteisinimas, kad laidotuvių direktoriai to nepadeda. Bet čia juk kapinių vadovybės pareiga palaikyti tvarką žmoniškumo dėlei.

Buvo išrinkti P. Jankus ir K. Dildis atsistatydinusių direktorių Mickevičiaus ir Uznio vietoje.

Dalyvė

A. DARASKIENĖ STAMBAI PARĖMĖ "VILNĮ"

Kovo 17 d. drg. Antanina Daraškienė, atsilankiusi į kultūriečių susirinkimą, ncrėjo užmokėti už laikraščio prenumeratą ir atnaujinti poros giminaičių Lietuvoje "Vilnius" prenumeratą. Nesuradus administracijos darbininkų, nutarė man įteikti \$50 ir pasakė, kad ji paremia "Vilnį", o už prenumeratą užmoks vėliau, kai raštiniče bus kas priims pinigų.

Miela Antanina dažnai paremia laikraščio reikalus ir linki, kad "Vilnis" kuo ilgiau lankytų savo skaitytojus.

Vilnietė

PARĖMĖ LAIKRAŠTĮ

Drg. Eva Sankus pasimokėjo už "Vilnį" ir įteikė \$3 paramos. Ji įteikė \$40 ir prašė skirti \$20 už mirusių draugų šeimoms užuojautos laikraštyje. Ji dažnai paremia laikraštį.

V-tė

PRIMINIMAS KULTŪRIETEMS

Sekantis Amerikos Liet. Moterų Kultūros draugijos narių susirinkimas įvyks balandžio 21 dieną. Drg. Helena Beadalytė įteikė \$50 ir paprašė šeiminiųkes paruošti skančius pietus. Bus prisiminti Helenos mirę tėveliai.

K-tė

"Vilnius" vadininkų pagerbimui banketas

Kaip jau pastebėjote spaudoje, "Vilnius" vadininkų pagerbimui banketas yra ruošiamas balandžio 12 dieną 12 val. "Vilnius" salėje. Pats vaju, galima sakyti, vidutiniai pavyko. Ateityje reikėtų rūpestingiau prie jo rengtis ir bandyti įtraukti į darbą daugiau vadininkų.

Kaip matome, šiame vajuje daugiausia pasidarbavo Amerikos Lietuvių Moterų Kultūros draugijos vadininkė J. Marazienė, gaudama 11 naujų skaitytojų. (Jai gražiai talkininkavo darbštusis Antanas Litvinas.) Gražiai ir rūpestingai dirbo ir St. Peterburgo, Fla., vadininkė drg. Mary Brennan, taipgi šaunioji bendradarbiė vadininkė

Vilnis, 1987 m. balandžio 2 d.

E. DROBIENĖS LAIDOTUVIŲ APEIGOS BALANDŽIO 11 D.

Praeitame "Vilnius" numeryje buvo paskelbta, kad kovo 4 dieną mirė Emilija Drobienė, pastaruoju laiku gyvenusi Medford, Ore., ir kad jos palaikai buvo sukremuoti, o vėliau jos pelenai bus atvežti į Čikagą ir palaidoti Lietuvių Tautinėse kapinėse.

Velionės dukra Augusta Sennett (čikagiečiams buvo žinoma kaip Gussie Machan), vykdydama motinos valią, ruošia laidotuvių apeigas balandžio 11 dieną 11 val. ryto Lack koplyčioje, 2424 W. 69th St. Ji prašo velionės motinos asmeninius ir idėjos draugus-drauges dalyvauti laidotuvių apeigose ir paskutinį kartą patarnauti ir atsisveikinti su velione.

Velionė Emilija visą savo gyvenimą dirbo darbo žmonių labui ir ištikimai veikė pažangiam judėjime, pilnai užsitaravo tos aukštos pagarbos. Laidotuvių apeigose bus tinkamai prisiminti velionės gyvenime atlikti svarbūs visuomeniški darbai.

Dukra bus dėkinga už paskutinį patarnavimą jos mylimai mamytei ir patenkinimą jos pageidavimu. Augusta tinkamai atsidėkos.

Giminaičė H. B.

EX MAINIERIŲ KLUBO NARIŲ ŽINIAI

Primenu Ex Mainierių Draugiško klubo nariams, kad mūsų susirinkimas įvyks balandžio 18 dieną 12 val. "Vilnius" salėje. Kaip visuomet, prieš susirinkimą turėsime draugišką pasivašininimą punktualiai 12 val. popiet. Kadangi šis susirinkimas bus pirmas šiemet, tai svarbu, kad atsilankytumėte ir pasimokėtumėte duokles.

Lauksime visų atsilankant ir tinkamai aptarant klubą liečiančius reikalus.

Sekr. J. M-nė

W. ir V. WROBEL GRĮŽO IŠ IDOMIOS KELIONĖS

Teko sušnekti su velionės J. Urmonienės dukra Virginia Wrobel, kuri sakė, jog labai įdomiai ir nuotaikingai praleido savo kelionę, pradėtą vasario 14 d. ir baigtą kovo 12 d. Lankėsi daugelyje įvairių vietovių — Naujojoje Zelandijoje, Tahiti, Bora Bora, Hawaii ir eilėje kitų salų. Buvo užklupęs uraganas, bet jų laimei viskas laimingai baigėsi.

Malonu matyti juos taip puikiai nusiteikusius iš šaunios kelionės.

V-tė

adv. Stefaniya Masytė. Neatsilikio ir kalifornictė drg. Violet Trask-Taraškienė ir kenošietė drg. Alvina Strich. Reikia tikėtis, kad apie jų veiklą bus kitame numeryje plačiau parašyta. Tiesa, kultūriečių vadininkė raportavo, kad jau vajui pasibaigus ji dar gavusi nemažai atnaujintų prenumeratų.

Prašome visus "Vilnius" skaitytojus ir aplamai geros valios lietuvius atsilankyti balandžio 12 d. į minėtą banketą, pasisvečiuoti, maloniai praleisti laiką ir pagerbti nelengvo darbo veikėjas. Tikimės, kad visi suprastis svarbą ir atsilankysite į banketą.

Banketo rengimo komisija

Aplankykite Lietuvą

Šiemet "Vilnius" administracija ir vėl organizuoja laikraščio skaitytojų tris turistines grupes vykti pasisvečiuoti Lietuvoje. Kaip paprastai esti, "Vilnius" turistinės grupės Lietuvoje pabuvoja dešimt dienų. Šiemet irgi tiek pabuvos ir, be to, dar grupės globos "Tėviškės" draugija, dažnai turistams leidžianti nuvykti ir į savo tėviškes.

PIRMA GRUPĖ iš Čikagos išskris gegužės 11 dieną, New Yorke staptels porai valandų ir išskris į Belgradą. Čia gegužės 12-tos dienos naktį pernaktos ir kitos dienos rytą išskris į Maskvą. Čia vėl pernaktos ir gegužės 14 d. rytą išskris į Vilnių. Lietuvoje pabuvos 10 dienų ir gegužės 24 d. išskris į namučius vėl per Maskvą, Belgradą, New Yorką. Čikagoje atsiras gegužės 25 d. (pirmadienį) po pietų.

Ši kelionė su visu turistų užlaikymu ir išlaidomis, susijusiomis su grupės išvykomis iš Vilniaus, kaštuos į abi puses iš Čikagos \$1,765.00, iš New Yorke \$1,715.00.

ANTRA GRUPĖ iš Čikagos išskris liepos 13 d., New Yorke staptels porai valandų ir išskris į Belgradą. Čia liepos 14-tos dienos naktį pernaktos ir kitos dienos rytą išskris į Maskvą. Čia vėl pernaktos ir liepos 16 d. rytą išskris į Vilnių. Lietuvoje pabuvos 10 dienų ir liepos 26 d. išskris į namučius vėl per Maskvą, Belgradą, New Yorką. Čikagoje atsiras liepos 27 d. (pirmadienį) po pietų.

Ši kelionė su visu turistų užlaikymu ir išlaidomis, susijusiomis su grupės išvykomis iš Vilniaus, kaštuos į abi puses iš Čikagos \$1,860.00, iš New Yorke \$1,810.00.

TREČIA GRUPĖ iš Čikagos išskris rugpjūčio 17 d., New Yorke staptels porai valandų ir išskris į Belgradą. Čia rugpjūčio 18-tos dienos naktį pernaktos ir kitos dienos rytą išskris į Maskvą. Čia vėl pernaktos ir rugpjūčio 20 d. išskris į Vilnių. Lietuvoje pabuvos 10 dienų ir rugpjūčio 30 d. išskris į namučius vėl per Maskvą, Belgradą, New Yorką. Čikagoje atsiras rugpjūčio 31 d. (pirmadienį) po pietų.

Ši kelionė su visu išlaikymu ir išlaidomis, susijusiomis su grupės išvykomis iš Vilniaus bei turais, kaštuos į abi puses iš Čikagos \$1,765.00, iš New Yorke \$1,715.00.

Visoms trims grupėms bus iš Vilniaus išvykos į Kauną, Panevėžį, Palangą ir pagal pasirinkimą į Druskininkus, Rumšiškės ir Trakus.

Norintys kuria nors grupe vykti, skubėkite užsiregistruoti, nes grupėse vietų skaičius ribotas. Pirmoji grupė netgi jau sukomplektuota. Jeigu tik kas nors atsisakytų, tik tada šioje grupėje vieta atsirastų.

Taipgi tenka pažymėti, kad pageidaujantys viešbučiuose gyventi po vieną, prie minėtų kelionės kainų turi pridėti po \$200.

Dėl daugiau informacijų ir registracijos reikalu kreipkitės:

"Vilnius" Administracija

3116 S. Halsted St.

Chicago, Ill. 60608

Telefonas: 1 (312) 842-7325

P.S. Prašome, šią žinią praneškite savo giminiams, draugams bei pažįstamiems.

"VILNIUS" ADMINISTRACIJA

NESEKMĖS COPIN ŠEIMOJE

Ilgokai sirgusi drg. Adelė Copin buvo sutvirtėjusi sveikatoje, bet kojoje skausmas vis ją vargino. Kovo 15 dieną staiga susirgo jos vyras Jonas Copin ir buvo skubiai išvežtas į Holy Cross ligoninę. Po kelių dienų jo sveikata pradėjo gerėti, bet Adelė vėl turėjo kreiptis prie gydytojo. Dabar abu rimtai sunegalavo. Linkiu abiem Copin sėkmingo sveikatos atgavimo.

Vilnietė

Mirę lietuviai

Kovo 2 d. mirė Konstancija Martinkienė-Kanaukienė, sulaukus pusės amžiaus. Gimė Lietuvoje, Ukmergėje. JAV-se išgyveno 33 metus. Liūdi du sūnūs ir jų šeimos. Palaidota kovo 5 d. Kazimierinėse kapinėse.

Kovo 2 d. mirė Jonas Kreivėnas, 91 m. a. Gimė Lietuvoje, JAV-se išgyveno 13 metų. Liūdi žmona, sūnus, trys dukros ir jų šeimos, Lietuvoje trys broliai su šeimomis. Palaidotas kovo 7 dieną Kazimierinėse kapinėse.

Kovo 6 d. mirė Petras Pajau-

jis, 85 m. a. Gimė Punsko apylinkėje. JAV-se išgyveno 37 metus. Paliko nuliūdime žmona, sūnus, duktė ir jų šeimos bei kiti giminių. Palaidotas kovo 9 dieną Holy Sepulchre kapinėse.

Kovo 14 d. mirė Juozas Vai-
lokaitis, 64 m. a. Gimė Lietuvoje. JAV-se išgyveno 37 metus. Liūdi žmona, duktė ir jos šeima; du broliai ir sesuo JAV-se, o Lietuvoje dvi seserys ir jų šeimos; taipgi sesuo Vokietijoje ir Švedijoje. Palaidotas kovo 17 dieną Kazimierinėse kapinėse.

Kovo 15 d. mirė Stasys Antonaitis, 72 m. a. Gimė Lietuvoje, Raseinių rajone. JAV-se išgyveno 48 metus. Liūdi žmona, du sūnūs, trys dukros ir jų šeimos; Lietuvoje brolis, dvi seserys ir jų šeimos. Palaidotas kovo 19 dieną Kazimierinėse kapinėse.

Kovo 16 d. mirė Antanas Piktužis, 90 m. a. Gimė Lietuvoje, Akmenės apylinkėje, Kivylių kaime. JAV-se išgyveno 20 metų. Liūdi žmona, duktė ir jos šeima. Palaidotas kovo 19 dieną Kazimierinėse kapinėse.

**MARYTĖ MONTVILIENĖ
APLANKIUS**

Sužinojus, kad drg. Mary Montvilas vis dar randasi slaugymo namuose (Oakbrook Nursing Home, 2013 Midwest Rd., Oakbrook, Ill. 60521), savo anūkų pagalba vyko-me ją aplankyti kovo 14 dieną.

Nuvykę radome ją puikiai nusiteikusių. Pirmiausia ji pasiteiravo, kaip gyvena jos senį pažįstami.

Kadangi ji mums išrodė gana gerai ir sveikatos negalavimais nesiskundė, tai užklačiau kodėl

negrįžta į namus. Ji paaiškino, jog jos brolienė jai pasakiusi, kad ruošiasi parduoti namą, tai patarė palaukti iki tuos reikalus sutvarkys.

Linkiu mielai Mary grįžti į pastovų ir ramų gyvenimą.

Ona M-nė

MEDFORD, ORE.

MIRUS

Emilijai Drobienei

1987, kovo 4

Reiškiamė gilią užuojautą velionies dukrai Augusta Sennett, anūkėms, proanūkei, sūnui Edward Mačianskui ir kitiems giminėms, pažįstamiems bei draugams.

St. Peterburgo Lietuvių Klubu
Valdyba ir nariai

Mirus Vidi Yuden ir Emilijai Drobienei

Reiškiamė gilią užuojautą velionių šeimoms, giminėms ir idėjos draugams-draugėms, netekus tokių kilnių asmenybių. Mes irgi liūdime, tų artimų draugų netekusios.

EVA SANKUS — ISABELLE MATTUS

MIRUS

Josephine Vasil

Reiškiamė gilią užuojautą velionės šeimai, giminėms bei kitiems artimiesiems, draugams ir pažįstamiems.

St. Peterburgo Lietuvių Klubu
Valdyba ir nariai

Prisiminus

MYLIMĄ ŽMONĄ

Velionė Katherine su vyru Houston Žebraičiu

Jau metai praėjo, kaip mirtis iš manęs išplėšė mano mylimą žmoną Kay Žebraitis. Per 52 metus ženybinio gyvenimo buvo laimingiausi mūsų gyvenimo metai. Jos atsidavimas mano veiklai ir jos nerimas dėl taikos pasaulyje buvo jos betarpiška aistra ir visuomet buvo sąžininga savo įsitikinimams. Tie, kurie ją pažinojo, permatė jos stiprų nesvyruojantį charakterį.

Tol, kol plaks mano širdis, nepamiršiu jos ištikimybės ir geranoriškumo man. Jos atminimas be perstojo mane lydės.

liūdintis vyras Houston Žebraitis

Padėka

JONAS KURAUŠKAS

Mirė šių metų kovo 8 dieną, sulaukęs beveik 97 metų, šioje šalyje išgyvenęs nuo 1910 metų.

Dideliame nuliūdime paliko dukras Anna Balčiūnas ir Emma Rye, anūkes Diana Rye, Judith Rye, Beverly Olin ir jos vyrą George, proanūkius Rence ir Marc Olin, žentus Edward Balčiūnas ir Alfonse Rye.

Seima reiškiamė didelį ačiū laidotuvių direktorei Yolandai (Bauza) Zaparackas už paslaugas, draugams už gėlių vainikus bei puokštes, grabnešiams: Louis Turzak, George Olin, Cass Garelis, Albert Stacey, Algird Olin ir Steward Riddell, taipgi visiems dalyvavusiems šermenyse ir reiškusiems mums užuojautą.

Velionies J. Kurausko šeima
Detroit, Mich.

IN LOVING MEMORY

JULIA (GIZEVICH) ANTONOWITZ

Our beloved sister and wife was taken from us suddenly and unexpectedly, April 23, 1985.

Her passing has left a deep and aching void in our hearts which can never be filled.

We shall ever cherish her memory, and visit her grave at the Lithuanian National Cemetery. May she rest in peace among many of her dear friends who have gone before.

Sister NELLIE (GIZEVICH) O'BRIEN
Husband ALPHONSE ANTONOWITZ

PRISIMINUS

Kostą Gus Urniežių

Liūdnas prisiminimas visiems senos išėivijos lietuviams. Visi jį pažinojo kaip gerą, draugišką ir gabų muzikantą.

Kovo 26 dieną, šiais 1987 metais, jau sukaks lygiai metai, kaip jo širdis sustojo plakusi.

Draugė Teodora ir draugai

MEDFORD, ORE.

MIRUS EMILIJAI DROBIENEI

Reiškiamė gilią ir nuoširdžią užuojautą velionės dukrai Augustai Sennett, sūnui Edward Machen, anūkėms Barbarai Bedard, Judy Sennett, proanūkiui ir pro-proanūkei bei kitiems giminėms šioje šalyje ir Tarybų Lietuvoje.

LOUIS DE SCHAAF ir NELLIE DE SCHAAF

MEDFORD, ORE.

MIRUS EMILIJAI DROBIENEI

Reiškiamė gilią ir nuoširdžią užuojautą velionės dukrai Augustai Sennett, sūnui Edward Machen, anūkėms Barbarai Bedard, Judy Sennett, proanūkiui ir pro-proanūkei bei kitiems giminėms šioje šalyje ir Tarybų Lietuvoje.

Zinokite, kad ir mes liūdime, netekusios veiklios ir daug veikusios draugijos narės.

AMERIKOS LIETUVIŲ MOTERŲ KULTŪROS
DRAUGIJOS VALDYBA IR NARĖS

**Mirus Servit J. Gugas, Vidi Yuden
ir Emilijai Drobienei**

Reiškiu gilią ir nuoširdžią užuojautą velionių šeimoms ir giminėms bei idėjos draugams, netekusiems darbščių ir nuoširdžių visuomenės veikėjų.

Šioje sielvarto valandoje ir aš liūdžiu su jumis.

ANTANETA BUTKIS